

trt 2'de
bir açık oturum:

ANKARA NIN ELEKTRİK SORUNU

Ankara'nın elektrik sorununa ilişkin açık oturum 25 Ekim tarihinde TRT 2'de yayınlandı. "Yaşadıkça" adlı programa TEK Genel Müdür Yardımcısı Kamil Toktaş ve EGO Genel Müdür Yardımcısı Fuat Arıg katıldılar. Oturumu Odamız Başkanı Aybars Urgan yönetti.

Açık oturum, Ankara'da sık sık meydana gelen elektrik kesilmelerine ilişkin olarak, ilgili kurum yöneticilerini açık bir tartışma ortamında biraraya getirmeyi amaçlamaktaydı. Bilin-

diği gibi bir süre önce kesilmelerden ötürü TEK ve EGO yönetimleri birbirlerini suçlar bir tavır almış, ağırlıklı olarak da, TEK'in belediyeyi yetersizlikle niteleyen ve televizyon aracılığıyla yayınlanan görüşlerine yer verilmişti. Bu kez, ayrı ayrı sürdürülen tartışmaları bir anlamda keserek, bir açık oturumda biraraya gelmesini sağlamak amacıyla TRT 2 devreye girdi. Ancak, öğle saatlerinde ve radyoda yapılan bir tartışmanın ekranlardaki izlenimleri unutturmasının mümkün olmadığını da belirtmek gerek.

Oturumu açan EMO Başkanı Urgan güncel sorun olan elektrik kesilmelerinin kent yaşamındaki etkilerine kısaca değinerek ilk sözü EGO temsilcisine verdi. Arıg'ın konuşmasıyla başlayan tartışmada konuşmacılar sırayla, söz alarak görüşlerini belirttiler.

Kurum yetkililerinin oturum boyunca ileri sürdükleri görüş ve açıklamalarını birleştirerek özetlemekte yarar var. EGO Genel Müdür Yardımcısı Arıg, hatanın hangi kurumda olduğunun araştırılmasının gereksizliğine işaret ederek, herşey rağmen TEK'den gelen arızaların çok geniş bölgeleri kapsadığını, EGO'dan gelen arızaların ise münferit arızalar sayılması gerektiğini söyledi. EGO işletmesi enerjiyi Akköprü, Balgat ve Mamak'taki trafo merkezlerinden alıyordu. TEK'den gelen arızalarla bu trafolardan biri devreden çıktığı zaman hem geniş kesilmelere yol açılıyor, hem de bu trafoların yük altında devreye alınması gecikme ve güçlükler yaratıyordu. Arıg, bu durumun çeşitli sakıncalarına da değindi.

Oturum başkanı Urgan, Ankara'daki kesilmelerin sayısı ve güç olarak karşılıklarını sayısal değerlerle belirterek, yalnız Ağustos ve Eylül ayındaki kesilmelerin, toplam 26 saat dolayında 6-77 MW arasında değişen değerler halinde görüldüğünü söyledi. Arıg, bu kesilmelerde EGO payına düşen hatanın ancak % 10 mertebesinde olduğunu, TEK tarafından daha önce EGO için ileri sürülen % 70 hata payının yanlışlığının bu vesileyle anlaşılması gerektiğini

belirtti.

TEK Genel Müdür Yardımcısı Toktaş, Ankara'daki sorunun genelinden ayrılamayacağını söyleyerek elektrik enerjisi üretim ve tüketim dengesi üzerinde durdu. Planda öngörülen tüketim artış hızı % 12 iken, bu değer 1975'de % 16,2'ye çıkmıştı ve 1976 sonbaharında % 19'a ulaşması bekleniyordu. Bu artış hızı mevcut olanakları zorlamaktaydı. Üstelik yeni yatırımların, % 60 dış % 40 iç finansman gerektirdiği de gözönüne alınırsa elektrik üretiminde ne denli zor koşullarla karşılaşıldığı da anlaşılırdı. Toktaş daha sonra dağıtımçı belediyelere değinerek, Ankara'nın enterkonekte şebekeye çok yönlü bağlantısı yüzünden şanslı illerden biri olduğunu söyledi. Kesintilerle ilgili rakamlar üzerinde aslında ayrılık olmadığını da belirten Toktaş, TEK'den gelen ve başlıca kesilme nedenini oluşturan arızaların, üretim gruplarında ve enerji iletim hatlarında meydana geldiğini de sözlerine ekledi. Üretimin tüketimi ancak karşılar düzeyde olması nedeniyle, TEK sisteminde özellikle akşam saatlerinde meydana gelen arızalar "yerleşme merkezlerini fedakâr duruma" sokmaktaydı. Uluşal ekonomi açısından sanayi kuruluşlarına enerji önceliği tanımak zorunluluğu vardı.

Konuşmacılar görüşlerini açıkladıktan sonra son sözü söyleyen oturum başkanı Urgan, kurumların karşı karşıya getirilerek temel sorunun gözden uzak tutulmaması gereğine dikkati çekti. Temel sorun, elektrik enerjisinin, tüketim gereksinimini karşılayacak biçimde ucuz, bol ve güvenilir olmasıydı. Bütün görüntüler bu nedene bağlı olarak ortaya çıkıyordu ve kesin çözüm iktidar sorununa bağlıydı. Urgan sözlerini, enerji bunalımının gerçek sorumlusu iktidarların, kendi başarısızlıklarını unutturmak ve hedef saptırmak amacıyla suçu, özellikle üzerinde baskısını yoğunlaştırdığı ilerici belediyelere yüklemeye çabaladığını söyleyerek bitirdi. Ancak TRT, iktidarın Ankara Belediye Başkanıyla uğraştığı bir dönemde, Urgan'ın belediyeler üzerindeki baskıya ilişkin açıklamalarını yayınlamadı.

TRT YÖNETİMİNİN YASA DIŞI UYGULAMALARI SÜRÜYOR

Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyen DİSK Yeni Haber-İş Sendikası, TMMOB, TÜTED ve Tüm-Dar yöneticileri TRT sorununa ilişkin görüşlerini açıkladılar. Toplantıda sunulan metin şöyle:

"Yargı kararlarını hiçe sayan MC'nin Anayasayı ihlal ettiği günümüzde, TRT, yasa dışı uygulamalar yüzünden, kamuoyunda süregelen tartışmaların odaklaştığı bir sorun olma niteliğini hâlâ korumaktadır.

Yasa dışılığı ve işgalciliği yüksek yargı organlarınca da saptanan Şaban Karataş'ın, gayri meşruluğuna bakmayıp, TRT'de alabildiğine yasa dışı bir uygulamaya girmesi Üzerine, üyeleri TRT'de çalışan dört demokratik kitle örgütü (DİSK Yeni Haber-İş Sendikası, TMMOB, TÜTED ve TÜMDER) soruna el atmış ve bir dizi çalışma ile konuyu kamuoyu gündemine getir-

mişti. Daha sonra CHP, sorunu TRT Seçim Kurulu'na götürerek, işgalci Karataş'ın yasa dışı uygulamaları nedeniyle işten alınmasını istemişti.

Ne var ki, bu başvurunun üzerinden tam '120' gün geçmesine karşın, dört demokratik kitle örgütüne hazırlanan "TRT Dosyası", CHP'nin başvuru dosyası, kendi demeçleri ve hergünkü yayınla yasa tanımazlığı defalarca kanıtlanan Karataş hakkında, TRT Seçim Kurulu hâlâ bir karara varamamıştır. Her seferinde, birkaç saat toplandıktan sonra, toplantılarını 20 gün, 1 ay erteleyen TRT Seçim Kurulu, sanki Türkiye'ye yabancı kişilerden oluşmuşçasına olan bitenden habersiz görünmektedir.

Ve geçen 120 günlük süre içinde işgalci Karataş ve yandaşları TRT'de yasa dışı eylemlerini daha da yoğunlaştırmış ve TRT Seçim Kurulu kararı geciktikçe, devletin kitle haberleşme aracı TRT, MC'nin tek yanlı yönlendirme amacına hizmet etmeye devam etmiştir. Bu arada, Karataş yönetimi TRT Seçim Kurulu'nda bulunan rektörleri etkilemek için, programlarda rektörlere yer vermeye özen göstermektedir.

BU 120 GÜNDE TRT'de NELER YAPILMIŞTIR ?

PROGRAM POLİTİKASI

Program politikasında sürekli olarak milliyetçi yayından söz edilmektedir. Görüntüdeki yayın, ithal malı düşler ve kalitesiz eğlencedir. Gütülen yayın politikası Amerikancı yayın politikasıdır.

Görevimiz Tehlike, Polis Dosyası, Kadın Polis, McMillan ve Karısı, Acemi Polisler, Altmışlık Delikanlı ile Amerikan Polisi; Küçük Ev, Tatlı Cadı ve Bonanza ile Amerikan yaşamı; Evdeki Doktor, Hayat Yolu ile Amerikan sağlık politikası; kısacası Amerikan kültürü, halkımıza milliyetçilik adı altında benimsenilmeye ve Amerikan hayranlığı yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Bu arada, halka tarafsız diye

sunulan aslında bütünüyle kapitalist dünya görüşünün savunuculuğunu yapan, bilimsel gerçeklerden uzak "Çağımızı Sarsan Olaylar" gibi dizi filmler sık sık ekranlara getirilmektedir.

Yerli yapımlardaki uygulama ise, bunlara koşut bir biçimde sürdürülmektedir.

Ankara Radyosu yönetimine Kasım-Aralık ayı için verilen sosyal içerikli program önerileri geri çevrilmiştir.

Ayrıca Ankara Radyosunda, Program Müdürü Gökçen Solok imzasıyla gönderilen bir yazıyla, 1977 yılında yapılacak tüm eğitim ve kültür program önerileri, 1 gün gibi kısa bir sürede istenerek, bu yolla engellemeye gidilmiştir.

Yayınlanan yerli yapımlar ise, MC'nin güdümünde, sermaye çevrelerinin doğrultusunda, sömürü düzeninin sürdürülmesinden yana programlardır. Geçtiğimiz hafta sohbet adı altında yayınlanan program bunun en açık örneğidir. Baştan sona suç unsurlarıyla dolu bu programa Kültür Müsteşarı göstermelik olarak çıkartılmış, programa sunucu olarak katılan TRT'nin kadrolu elemanı Ali Yörük'e, MC'nin güdümlü kültür politikası anlatılmıştır.

Türk Halk Müziğini evrensel düzeye çıkarmak amacıyla kurulan "Çok sesli koro" etkisizleştirilmiş, koro elemanlarına baskı yapılarak branşları dışında görev almaya itilmişlerdir.

MUzik-eğlence programları, yozlaşmayı, ticari sömürüyü, radyo ve televizyonun açıkça reklam aracı olmasını destekler çizgi ve "şöhret yolu devlet televizyonu" iddialarını doğrular biçimde hazırlanmaktadır.

Yurt Dışı Yayınlar Dairesin'ce, aşırı ödemelerle, Aydın Yalçın'a hazırlattırılan "Kalkının Türkiye" adlı programda, işçi sorunlarına, MC'nin çıkarıcı ekonomi politikası gözetilerek yaklaşmaktadır. Özellikle yurt dışındaki işçilerimize yönelik bu programda, işçilerimiz, sermaye sınıfının döviz gereklerini karşılayan araç gözüyle bakılmaktadır. Bu görüş yurt dışına yapılan yayınların tümüne egemendir. Bu öze İlik le-

riyle Türkiye'nin sesini yansıması gereken yurt dışı yayınlar, sermayenin sesini yansıtır duruma getirilmiştir.

Amaç açıktır: Toplum bir yandan Amerikancı yayınlara kendine yabancılaştırılırken, öte yandan ucuz eğlence programları ve toplumsal içerikten yoksun yerli yapımlarla kendi gerçeklerinden uzaklaştırılarak, MC'nin politik görüşlerine yöneltilmek istenmekte, böylece seçim yılı olan 1977'ye yatırım yapılmaktadır.

HABER POLİTİKASI

Karataş yönetimindeki TRT, programlarında olduğu gibi, haberlerinde de sermayenin ve onun sözcüsü MC'nin görüşleri doğrultusundaki uygulama sürdürülmektedir.

Haberler, "tarafsızlık" adına yapıldığı öne sürülen bir uygulamayla, iki bölümde verilmektedir. Birinci bölümde, "MC'nin icraatı" verilmekte, ikinci bölümde ise siyasi parti demecileri yer almaktadır. Kendileri için yapıldığı apaçık ortada olan bu uygulamayla MC, hem ilk bölümde propagandalarını yapmakta, hem de ikinci bölümde seslerini duyurmaktadır. MC dışındaki kesimler ise yalnızca kendilerine ayrılan ikinci bölümde yer almaktadırlar. Anlaşılabilir MC temsilcisi Karataş'ı bu uygulama da doyurmuş olsa gerek ki, MC'ye karşı muhalefetin sesini daha da kısmak için haberlerde yeni yöntemler geliştirileceğini açıklamıştır. TRT'nin görevi, yayınlarda ayrı düşüncelere ve ayrı dünya görüşlerine yer vermektedir. Bu görev, yasalarda belirlenmiştir. Oysa gerek MC'nin dışındaki görüşlere ya hiç yer vermeyen veya sınırlı yer veren bugünkü uygulamayla, gerekse uygulamaya koymaya çalıştıkları yöntemle bu yasal görev kesinlikle bağdaşmamaktadır. Günümüzdeki durumuyla TRT haberleri, "sahibinin sesi" durumundadır. Ancak TRT'nin sahiplerinin çokluğu nedeniyle, zaman zaman anlaşmazlıklar çıkmaktadır. MC nin her kesimi 1977 seçimlerine yönelik 'reklamlarını' TRT aracılığıyla daha iyi yapabilmek için yarışmaktadır. Bu yarıştan

Karataş'ın 1977 seçimlerinde adaylığını koyacağı parti olduğu basında yer alan bir parti kazançlı çıkmaktadır. Öyle ki, Sivas Milletvekili İhsan Karacam'ın, istifası uzun uzun kendi sesinden duyurulmuştur.

PERSONEL POLİTİKASI

MC'nin kıyım politikasına koşut olarak TRT'deki kıyımlar da sürmektedir. TRT Seçim Kurulu'nu yanıltmak için Danıştay kararlarını uygular görünen Karataş, aslında bu kararların çok büyük bir kısmını uygulamamıştır.

Danıştay'a başvurarak yürütmeyi durdurma kararı alanların büyük bir bölümü yerlerine daha önce atama yapıldığı öne sürülerek görevlerine başlatılmamış, başka önemsiz yerler önerilmiş, yada başka kadrolara atanarak Danıştay kararlarının uygulandığı izlenimi verilmiştir. Hatta bu arada bazı personel kazanılmış hakları ellerinden alınarak, yasa dışı işlemle görevden uzaklaştırılmıştır.

Ayrıca, kıyım uğrayan bazı kişilerin en yasal hakları olan sağlık işlemleri engellenmekte, doktor veya hastaneye şevkleri yapılmamaktadır.

TRT yönetimi, elemanlarını hiç saydığı, bir parti kongresinde dövuken TRT kameramanlarına arka çıkmamakla bir kez daha göstermiştir.

TRT'de çeşitli nedenlerle personel için açılan kurslar da amaçlı yönde gelişmektedir. Şöyle ki; Kuruma yeni alınan yapımcılara, mesleki nitelikte olması gereken kurslarda siyasi görüşleri MC'yle aynı çizgide olan kişilerce dersler verilmiştir. Türk kültürü ve medeniyeti, Türk dili ve özellikleri, Türk edebiyatı, kompozisyon gibi dersler, yetkinliği olmayan kişilerce, üstelik politik yorumlar katılarak anlatılmıştır.

Karataş yönetimi, kurum içinde görev yapmakta olan yapımcıları da ihmal etmemiş, onlar için de Türkçe kursları açmıştır. Bu kursun amacı, yayındaki, kendi deyimleriyle "uyduruk" olan Türkçeyi değiştirmektir. Kurs,

Karataş'ın öğretmeni, dil devrimine ve Türk Dil Kurumu'na karşı görüşleriyle bilinen bir kişi tarafından sürdürülmektedir. Amaç dili geriye götürmek ve bu sözde dilciye çıkar sağlamaktır.

TRT kadrolarını faşistleştirme yolundaki atamalar da sürmektedir. Kurumun çeşitli kesimlerine bugüne değin alınan yandaşlardan başka, yenilerinin de alınabilmesi için Yönetim Kurulu'ndan yeni kadroların çıkarılması için hazırlık yapılmaktadır.

İş güvencesinden yoksun TRT işçilerinin toplu sözleşmeden doğan haklarının verilmeyişi de Karataş'ın personel politikasının belirgin bir örneğidir.

YATIRIM POLİTİKASI

Teknik düzeyde yapılan atılımlar; alt yapı tesisleri tamamlanmadan, aşırı harcamalarla ve politik çıkarlar ön plana alınarak gerçekleştirilmiştir. Örneğin, Elmadağ televizyon vericisi, gerekli hazırlıklar yapılmadan açıldığı için Ankara'nın birçok semti yayını izleyememektedir, öte yandan sağlan Erzurum ana TV vericisi, alt yapı tesisleri olmadığı için kısa zamanda hava koşullarının etkisiyle devreden çıkacaktır. Trabzon TV vericisi de, geçen yıl yayına girdikten kısa süre sonra, aynı nedenle kış boyunca devre dışı 'çalmıştır. Hava koşulları nedeniyle devreden çıkan TV vericilerinde TRT teknik personeli de uzun süre mahsur kalmaktadır. Yakında açılacak Konya TV vericisi de alt yapı tesislerinin olmaması nedeniyle aynı duruma düşecektir.

SONUÇ

Yasalara aykırı olarak yönetimini sürdüren işgalci Karataş; program, haber, personel ve yatırım politikası ve uygulamasıyla her gün bir suç işlemektedir.

TRT Seçim Kurulu'nun kararının gecikmesi bir yandan olayı sürüncemede bırakmakta, öte yandan bu güdümlü yayın politikasının "Anayasal Suç" olarak sürdürülmesine neden olmaktadır.

YENİ ÖĞRENİM DÖNEMİNDE FAŞİST SALDIRILAR GENE YOĞUNLAŞTI

Dergimizi yakından izleyen okurlar bu konuya geçen öğrenim döneminde de hayli yer verdiğimizizi, sayfalarımızda sık sık bu konuyu işlediğimizi, konunun önemini defalarca vurgulamakta yarar gördüğümüzü biliyorlar (Elektrik Mühendisliği; Ocak, Mart, Nisan, Temmuz'76 sayıları). Geçen öğrenim yılını kısaca tanımlamak gerekirse; "yüzlerce saldırı ve yaralama olayının olduğu, 40 kadar öğrencinin öldürüldüğü, onbinlerce gencin okuluna gidemediği, can güvenliği ve öğrenim özgürlüğünden söz edilemeyen bir öğrenim (I) yılı" denebilir.

Yeni öğrenim yılı da geçen yıldan iyi başlamadı. Ankara, İstanbul gibi öğrenci sayısının büyük olduğu kentlerde, görece olarak kamuoyunun gözleri önündeki öğrenim kurumlarında öğrenciler faşizan saldırılara bir ölçüde göğüs gerebilirken, taşra öğrenim kurumları pek çok ilerici, tarafsız öğrencinin mezarı oldu.

Üniversitelerin yeni öğrenim yılı başındaki durumlarına ilişkin bir örnek İstanbul Üniversitesi: 1 Kasım'da törensiz olarak öğrenime başlayan Üniversite aynı gün polis tarafından çıkması muhtemel olaylar nedeniyle boşaltılıyor. Ertesi gün saat 14 sıralarında ana kapıyı tutan komandolar içeriye girmek isteyen öğrencilere engel oluyor. Bu kişiler daha sonra çevreye gelişigüzel ateş etmeğe başlayınca devrimci öğrenciler İktisat Fakültesi'nde birikiyor. Arkasından da polis Üniversiteyi boşaltıyor. 3 Kasım günü gene merkez binaya öğrenci olmayan silahlı kişilerin girmesi üzerine tüm öğrenciler dışarı çıkartılıyor. Boşaltma sırasında öğrencilere komandolar tarafından yayılım ateşi aç-

lıyor. Üniversitenin açılışının dördüncü gününde ise komandolar bu kez de taşla sopayla saldırıyor. Öğrenim yine duruyor. Üniversite Rektörü Prof. Haluk Alp "sağ grubun olay çıkarmasının polisçe önlenemediğini" söylüyor. Ve Üniversite Senato tarafından, 12 Kasım günü can güvenliği sağlanıncaya kadar öğrenime kapanıyor.

Öte yandan Eğitim Enstitüleri tam bir çıkmazda. Bu okulların giriş sınavlarına ilişkin hak-sız işlemler o denli ayyuka çıktı ki Eğitim Enstitüleri Giriş Sınavları, sonunda bizzat Milli Eğitim Bakanı tarafından iptal edildi.

Baskı ve saldırıların bir diğer yönü, yalnızca yüksek öğrenim gençliğine yönelik olmaması. Orta öğrenim gençliği de bu baskı ve saldırılardan payını fazlasıyla alıyor.

Öğrenci yurtlarının durumu da daha iç, açıcı değil. Ankara'da yedisi Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı olmak üzere yirmiyi aşkın öğrenci yurdu bulunuyor. Bunların büyük çoğunluğu faşist militanların işgalinde. 0 nedenle öğrencilere kapalı. İşgal altındaki yurtlarda çok sayıda boş yatak bulunmasına karşın öğrenciler sınırlı bütçelerini sonuna dek zorlayıp ortaklaşa ev kiralyor. Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı yurtların durumuna en iyi örnek Atatürk (Site) Yurdu. Kapasitesi 2016 kişi olan bu yurttan 500 dolayında Ülkü Ocaklı militan dışında hiçbir öğrenci barınmıyor. Bir diğer yurt Yıldırım Beyazıt Yurdu. Burada da bine yakın kapasiteye karşın yine 500 kadar sağcı militan barınıyor. Bu yurdun işlevi yakındaki 1200 kişilik Ziraat Fakültesi'ni denetim altında tutmak. Devlet bütçesinden öğrenciler için yapılan ama bugün faşist militanlara, ki bunların bir kısmının öğrenci bile olmadıkları biliniyor, barınak olan yurtlar yalnızca bunlar değil. Bunlar yalnızca sıradan iki örnek.

Bir ay kadar kısa bir dönem için bile olsa yüzlerce saldırı ve baskı olayını teker teker vermek olanaksız. Bu yüzden, aşağıya yalnızca, öğrencilerinden bir bölümü gelecekte üyemiz olacak öğrenim kurumlarımızdan bazılarını ele aldık.

GALATASARAY MİMARLIK MÜHENDİSLİK YÜKSEK OKULU

EYLÜL

28 . Komandolar ilerici, devrimci öğrencileri okula sokmadılar. Daha sonra okul dışında çıkan silahlı çatışma sonunda Yusuf Tanık adlı öğrenci öldü.

EKİM

- 5 . Komandoların okulu işgal etmek istemeleri üzerine çıkan çatışma sonucu okulda öğrenime bir gün ara verildi.
- 6 . **Taksim'de otobüs beklemekte** olan Galatasaray MMYO öğrencilerine komandolarca ateş açıldı. Birisi ağır, iki kişi yaralandı.
- 14 . Okulda can güvenliği olmadığı gerekçesiyle 38 öğrenci kaydını sildirdi. Bu arada geçen yılın Ekim ayından bu yana okulda yalnızca 69 gün ders yapıldığı, 150 gün okulun çeşitli nedenlerle kapatıldığı bildirildi.

ADMMA

EYLÜL

- 30 . Komandolar İstanbul'da ölen gençle ilgili olarak yaptıkları forumdan grubun dışardan gelen bir grubun da yardımı ile fiili durum yarattılar.

EKİM

- 12 . Polis 9 öğrenciyi komandoları dövdükleri gerekçeyle gözaltına aldı. Polislerle komandolar Kimya Mühendisliği dördüncü sınıfına girerek sıra dayadığı çektiler.
- 14 . Komandolar öğrencileri cadde ve sokak içlerinde silahla kovaladılar. Polis ise kovalanan öğrencileri Emniyete götürdü.
- 16 . 150-200 kadar komando öğrencilere saldırdı. 40 kadar öğrenci yaralandı. Saldırıya uğrayan öğrenciler aralarında bir süre önce öldürülen aynı okul öğrencilerinden Sami Ovalıoğlu'nun katili Akif Ezer'in

de bulunduğu komandoların saldırılarının Maltepe'deki Ülkü Ocakları Şubelerinden kaynaklandığını, polis de okula gelen ve saldırıya uğrayan öğrencilere saldırdığını, 80 kadar arkadaşlarını sabaha kadar gözaltında tuttuğunu belirttiler.

- 17 . Öğrenciler yaptıkları açıklamada; iktidarı, olayları tırmandırmak için öğrencilerin arasına kışkırtıcı ajanlar yerleştirmekle suçladılar.

SASIM

- 1 . Öğrenci Derneği bir açıklama yaparak, can güvenliği olmadığı için toplu olarak okula giden öğrencilerin, polisçe okula teker teker alınmak istendiğini belirttiler.
- 2 . Komando saldırılarına karşı tek çareyi okula toplu halde gitmede bulan öğrenciler polis öğrencileri gruplar halinde bırakmak istememesi üzerine okula girmekten vazgeçtiler.
- 4 . Şebekeleri bir gün önce polis tarafından alınan ilericiler öğrenciler okula giremedi.

tTÜ

tTÜ öğrencileri Eylül başlarında; okulda üslenen polisin tarafsız davranmadığı, bunu da geçen yıl sonunda Gümüşsüyü binasını bir grup faşistin basıp Srdoğan Yalçingil adlı öğrencili tabanca ile öldürmeleri sırasında açıkça kanıtladıkları, kapatılan yurtlarının açılmadığı ve diğer akademik sorunlarının çözülmediği gerekçesiyle 15 gün kadar süren bir boykota başladılar.

) Kasım günü 8-10 kişilik bir grup Gümüşsüyü binasını yaylım ateşine tuttu. Hedef gözetmeden ateş açan kişiler otomobil yolda; amakta olan bir çocuğun ölümüne neden oldular. İTÜ öğrencilerinden Cengiz Ekmeççi, Atilla Turgay ve Şahin Kurttepe ağır yaralandı. Daha sonra Maçka Malen Fakültesi'nde bir forum yapan öğrenciler okuma özgürlüklerinin ve can güvenliklerinin bir an önce sağlanmasını istedik.

ODTÜ ÜZERİNDE OYNANAN OYUNLAR YOĞUNLAŞIYOR

ODTÜ yeni öğrenim yılına 20 Aralık günü başlayacak. Öğrenimin sürdüğü birkaç okuldan biri olan ODTÜ'yu bu yeni yılda kapamaya, en azından öğrenimi kesintili bir biçimde sürdürmeye götürecek oyunlar tezgahlandığı, üniversitenin sorunları ile ilgili herkesin konuştuğu konuların başında geliyor.

Genellikle MP yanlısı kişilerin oluşturduğu Mütevelli Heyeti bir yandan Rektörü istifaya zorlayacak yönde baskılarını artırırken, diğer yandan ODTÜ işçilerinin sendikal mücadelesini baltalamak, onları kendi kurdurduğu sarı sendikalarla şaşırtarak güçsüz düşürmek girişiminde bulunuyor. Ancak ODTÜ işçilerinin DİSK'e bağlı SOSYALİTŞ'te örgütlenmeleri "Mütevelli"nin işçiler üzerindeki oyunlarını bozdu.

MC'nin ODTÜ Rektörlüğünde kesinlikle kendi denetiminde olan bir kişi istediği anlaşılıyor. MP yanlısı basında Rektör Prof. İlgaz Ayanak'ı hedef alarak yapılan saldırılar, bunun en somut örneği, tdari kademelere faşistleri yerleştirme girişimleri, 400 Ülkü Ocaklı komandanın okula sokulacağı söylentileri, öğrenci ve öğretim üyeleri üzerindeki yeni baskı niyetlerini açığa vuruyor.

Mütevelli Heyeti dokuz kişiden oluşuyor. Bunlardan Prof. Ah-

met Sonel'in MHP'li olup MHP yanlısı Aydınlar Ocağı adlı dernekte etkinlik gösterdiği, Ülkü Ocaklarında örgütlenme çalışmaları yaptığı biliniyor. Bundan başka, sermaye temsilcileri, sermayenin gözde profları, 12 Mart muhbirleri, yıllanmış bilirkişiler ve 'milliyetçi toplumcu sendikacılar' mütevelli heyetinin diğer elemanları. Böylesi bir kadroya, 8 bin'den fazla öğrencisi ve 900'e yakın öğretmen üyesi ile ülkemizin önde gelen eğitim ve araştırma kurumlarından ODTÜ'yu yönetme yetkisinin hangi amaçlarla verildiği açık.

Yeni ders yılında MC'nin ve onun vurucu gücü MHP'nin ODTÜ'ye yönelteceği saldırılar, geçmişte de örnekleri görülen, öğretim üyesi, öğrenci ve işçi dayanışmasının pekiştirilmesi ile göğüslenebilir. ODTÜ işçilerinin SOSYAL-İŞ'te birleşmeleri ortak mücadeleye somut bir örgütsel katkı oldu. ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği de öğretim üyelerinin büyük kesimini bu saldırılara karşı üniversitenin savunulmasına seferber edebilmelidir. Öğrencilerin ise temsilcilik görevlerini yapan öğrenci Temsilciliği Kurulu'nu yas alı aşırma, en geniş öğrenci kitlesini kucaklayacak bir birliği kuma yönünde çalışma yapmaları en acil görevleri olarak görünüyor.

İDMMA

EKİM

- 15 . Akademide üç gündür meydana gelen olaylardan sonra aralarında öğrenci olmayan kişilerin de bulunduğu sağı öğrenciler erken saatlerde okula gelerek binanın üst katlarını işgal ettiler. Bu grubun daha sonra gösterilere başlaması ve diğer öğrencilerin okula girmek istemeleri

üzerine çıkan çatışma sonucu çok sayıda öğrenci yaralandı.

- 20 . Sabah erken saatlerde okula gelen komandoların okulu işgal edip öğrencileri derse sokmak istememesi üzerine çatışma çıktı. Okulda öğrenime bir gün daha ara verildi.
- 21 . Akademi, olaylar nedeniyle yönetmeliğin gerektirdiği asgari öğrenim tamamlanmadan okul yönetimince kapatıldı.

**BAKANLAR KURULUNUN
"MİLLİ GÜVENLİK ACISINDAN"
SAKINCALI GÖRDÜĞÜ**

SİSAG GREVİ ERTELENDİ

SİSAG'ta 170 teknik elemanın 45 gündür sürdürdüğü grev, Bakanlar Kurulu tarafından "milli güvenlik" gerekçesiyle 30 gün ertelendi.

Teknik eleman örgütleri yoğun bir tepki yaratan erteleme kararını kınadılar ve MC iktidarının tüm çalışanlar üzerindeki baskı ve yıldırma girişimlerini bir kez daha vurguladılar. Sosyal-İş Sendikası ve TÜTED'in yayınladığı bildirimlerin yanı sıra Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği de yaptığı açıklamada aşağıdaki görüşlere yer verdi:

"Hacettepe Vakıflarına bağlı SİSAG (Sistem, İşletme, Proje Servisi Araştırma Geliştirme) Ltd. Şirketinde 170 teknik elemanın 45 gündür işverenin çeşitli baskılarına karşın başarıyla sürdürdükleri grev, Milli Eğitim Bakanlığının isteği üzerine ve milli güvenliği ilgilendirdiği gerekçesiyle Bakanlar Kurulunun 16.11.1976 günlü kararıyla bir ay ertelendi.

Bu, grevi kırmak amacıyla her türlü yola başvuran SİSAG Yönetiminin iktidarla olan bağlarını gün ışığına çıkaran ibret verici bir karardır.

SİSAG Yönetimi, çalıştırdığı teknik elemanların haklarını vermemekte direnirken, grevin her safhasında iktidarın gücünü yanında bulmuş, yasa dışı yöntemlerle üretimin sürdürülmesi yollarını aramıştır. Şirketin elindeki işlerin bir kısmını TEKSİS, MEİKSAN gibi aynı vakfa bağlı paravan şirketlerle yürütmeye çalışan yöneticiler, YAYKUR, Mektupla Yüksek öğrenim, üniversite Giriş Sınavları gibi binlerce öğrenciyi ilgilendiren işleri SİSAG Bilgi İşlem Merkezi dışında ve kaçak işçi kullanarak yaptırmaya çalışmış, buna karşılık SİSAG'ta çalışanların sendikal haklarına dahi karşı çıkmıştır.

Yöneticiler, işyerinden polis zoruyla proje ve malzeme çıkart-

mayı alışkanlık haline getirmiş, grevci işçilerin bir kısım güvenlik görevlisince dövülmelerini sağlayarak yıldırma çabalarına girişmiştir.

Türkiye'de tüm öğretim kurumlarında örgütlenen faşist çetelerin eğitimi engellemesini, öğrencilerin dövülmesini, öldürülmesini, bu faşist güruhun eylemlerini milli güvenlik çerçevesinde görmeyenlerin, YAYKUR sınavlarının ertelenmesini bir milli güvenlik sorunu olarak görmesi ibret verici bir olaydır.

YAYKUR sınavlarının ertelenmesinde tek ve başlıca sorumluluk, çalıştırdığı işçilerin haklarını vermemekte direnen, Sendikasının sözlü ve yazılı çağırılılarına grevin sürdüğü 45 gün cevap vermeyip toplu sözleşme görüşmelerine dahi katılmayan SİSAG Şirketi işvereninde iken, bu sorumluluk ekonomik demokratik hakları için mücadele eden SİSAG çalışanlarına yıkılmak istenmekte, onlar cezalandırılmaktadır.

Bu karar MC ortaklığının emekçi halkımıza karşı tavrının ve ekonomik demokratik mücadeleye yönelttiği saldırının bir parçasıdır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve bağlı 18 Oda olarak, teknik elemanların sendikal haklarının elde edilmesi ve kullanılması doğrultusunda yürütülen mücadelede önemli katkıları olan SİSAG çalışanlarının safında tüm gücümüzle yer aldığımızı kamuoyuna duyururuz."

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN ELEKTRİK ENERJİSİ ALINACAK

Elektrik enerjisi açığının giderek büyümesi karşısında Sovyetler Birliği'nden de elektrik enerjisi alınmak üzere temaslara başlanmıştır. Sovyetler Birliği'nden alınacak enerji konusunun teknik ve ticari yönlerini görüşmek üzere beş kişilik bir Sovyetler Birliği heyeti Ankara'ya gelmiştir.

Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü Behçet Yücel'in verdiği bilgiye göre, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinden enerji nakli hatlarının irtibatlandırılması suretiyle alınacak enerji enterkonekte sisteme aktarılacaktır.

Sovyetler Birliği heyetiyle yapılan görüşmelerde nakil hatlarının enterkonekte sisteme enerji sağlayacak şekilde güçlendirilmesi ve irtibat sağlanması sorunları ele alınacak, enerjinin karşılığının ne şekilde ödeneceği tartışılacaktır.

Behçet Yücel, "Sovyetler Birliği'nden enerji alımı konusunda anlaşma olursa gelecek yıl sonu ortak irtibat servise girer" demiştir.

BULGARİSTAN'DAN ALDIĞIMIZ ELEKTRİK ENERJİSİNİ ÖDEYEMİYORUZ

Türkiye Elektrik Kurumu'nun tesbitlerine göre 1976 yılının ilk 7 ayında kullanılan elektrik enerjisinin % 1,6'sı Bulgaristan'dan sağlanmıştır. İlgililer Bulgaristan ile yapılan anlaşma gereğince aldığımız kadar elektrik enerjisini geri ödemek zorunda olduğumuzu belirterek, bu enerjiyi ödeyemediğimiz için devizle ödeme yapmak zorunda kaldığımızı bildirmekte idiler. Verilen bilgiye göre Bulgaristan'ın aldığımız enerjinin karşılığını hububat olarak üzere de teklif yapılmıştır.

TEK'in yaptığı tesbitlere göre 1976 yılının ilk 7 ayı içinde Türkiye'de kullanılan elektrik enerjisi 10 milyar 323 milyon kilovat saat olmuş, bu kullanımın 10 milyar 168 milyon kilovatlık bölümü yurt içinden 161,2 milyon kilovat saatlik bölümü ise Bulgaristan'dan sağlanmıştır. Türkiye'de üretilen ve Bulgaristan'dan alınan elektrik enerjisi ile bu yılın ilk 7 ayında Türkiye'de kullanılan elektrik enerjisi geçen yılın aynı dönemine göre % 17,6 artış göstermiştir.

TPAO'NUN BAŞVURUSU BEKLETİLEREK EGE'NİN ÖNEMLİ BÖLGELERİNDE PETROL ARAMA RUHSATLARI BİR YABANCI ŞİRKETE VERİLDİ

Ege Denizinde petrol bulma olasılığının en yüksek olduğu ve arama çalışmaları açısından en kolay bölge olarak bilinen sekiz ayrı yerinde ve Türkiye'nin kıta sahanlığı içinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) nun, petrol arama amacıyla ruhsat istem başvurusunun 41 gün bekletilerek, gereklerinin yerine getirilmediği ileri sürülmüş, buna karşı anılan sekiz önemli bölgede petrol arama ruhsatının yabancı petrol şirketlerinden Shell'e verilmiş olduğu saptanmıştır.

Türkiye'nin kıta sahanlığı içinde bulunan ve Yunanistan'la gerek Kıbrıs, gerekse Ege Denizinde ortaya çıkan anlaşmazlıktan sonra petrol arama çalışmalarının yoğunlaştığı bir bölgede; anlaşmazlıkların uluslararası divanlara götürüldüğü bir dönemde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Shell Şirketine sekiz ayrı arama ruhsatı vermiştir. Bu karar 27 Ağustos 1976 tarihli Resmi Gazetede her bölge için ayrı ayrı yayınlanmış ve Bakan Selahattin Kılıç da durumu aynı günlerde kamuoyuna açıklamıştır.

Ne var ki, sonradan edinilen bilgilere göre, yabancı bir petrol şirketi olan Shell'e verilmiş bulunan arama ruhsatı için, aynı bölgelerde arama yapmak amacıyla TPAO'nun başvurduğu, ancak bu başvurunun 41 gün bekletilerek gereklerinin yerine getirilmediği öğrenilmiştir.

Yıllardır TPAO'da yürütülen çalışmalar sonucu Ege Denizinin teknik olarak en kolay, maliyet olarak en düşük ve petrol bulma olasılığının en yüksek bulunduğu alanlar belirlenmiş ve Ege'ye Yunanistan'la anlaşmazlık sürerken TPAO bu bölgelerde petrol arama ruhsatı alabilmek için her türlü faaliyetini tamamlamıştır. Ege'de anılan özelliklere sahip olarak Midilli adasının doğusundaki körfez-

de üç parsel, Bodrum'un kuzeyi, Milas'ın batısı, Kuşadası'nın güneyinde de beş parsel olmak üzere toplam on parsel belirlenmiştir. Her parsel 50 hektardan oluşmakta ve bir bölgede Türk petrol şirketleri 16, yabancılar 8 ruhsat alabilmektedirler.

15 Mayıs 1976 tarihinde TPAO anılan yerlerde petrol arama ruhsatı alabilmek için her türlü hazırlığını bitirmiştir. Bu arada TPAO Datça'da üç parselin daha hazırlıklarını tamamlama çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Bürokratik yol olarak, TPAO'nun başvurusu Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün önerisi üzerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan'na iletilmektedir. İleri sürüldüğüne göre, 15 Mayıs 1976 tarihinde hazırlıklarını bitiren TPAO'nun arama ruhsatı işlemi 30 Haziran 1976 tarihine değin, 41 gün bekletilmiştir. Bu arada 30 Haziran 1976 tarihinde TPAO'nun ısrarla üzerinde durduğu ve ruhsat almak istediği aynı yerler için Shell, adı geçen Bakanlığa başvurmuştur. Petrol yasasına ve uygulamalara göre, böyle bir durumda bile, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının TPAO'ya "Shell'in şu bölgelerde başvurusu var, sizin iddianız var mı?" yönünde bir bildirimde bulunması gerekirken, Bakanlık bu yola da gitmemiş ve TPAO'ya durumu yansıtmamıştır. Başka bir deyimle, yasalara ve geçmiş uygulamaya aykırı olarak TPAO'ya sormadan arama ruhsatını Shell şirketine vermiştir.

İleri sürüldüğüne göre, bu arada TPAO üzerinde değişik baskılar yapılmış ve TPAO'nun 41 gün bekletilen başvurusu, 17 Temmuz 1976 günü Bakanlığa yansıtılmıştır. TPAO da böylece Shell'den sonra sıraya girmiş ve Shell öncelik kazanmıştır. Bakanlığın kararı, 1 ay sonra 17 Ağustos 1976 günü Bakan Selahattin Kılıç tarafından radyo ve televizyondan kamuoyuna duyurulmuştur. 18 Ağustos 1976 günü Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Ege Denizindeki bu bölgelerde arama ruhsatının Shell'e verilmiş olduğunu onaylamış ve 27 Ağustos 1976 tarihinde de arama ruhsatının bu yabancı petrol şirketine verilmiş olduğu Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

İZMİR YÖRESİNDE HER ALTI İŞÇİDEN BİRİ "MESLEK HASTALIĞI"NA TUTULUYOR

İzmir Tabip Odası Halk Sağlığı Bürosu'nun yaptığı bir araştırmaya göre, İzmir ve çevresindeki işyerlerinde çalışan her altı işçiden birinin "meslek hastalığına yakalandığı ortaya çıkmıştır. Yine aynı araştırmada İzmir ve çevresindeki işverenlerin % 70'inin, zaten yetersiz olan iş sağlığı ve iş güvenliği yasalarına uymadığı saptanmıştır.

Bir fabrikanın boyahanesinde yapılan incelemede ise kullanılan maddelerin içinde % 40'a varan oranlarda benzen olduğu görülmüştür. İş sağlığı ve iş güvenliği tüzüğüne göre bu oranın % 1'den az olması gerekmektedir. Yine aynı yerde yapılan hava incelemesinde ise havaya karışan benzen oranının tüzükte belirtilen tehlikeli sınırın 10 katına çıktığı gözlenmiştir.

Bu arada tüm ülkelerde yapılan araştırmalarda yoğunluk bulgularının, sosyalist ülkelerde kapitalist ülkelere oranla daha iyi olduğu belirtilmiştir.

İş kazalarının yinelenmesi oranının Türkiye'de, sanayileşmiş ülkelerin 7 katı olduğu, toplam kazaların % 39'unun ise işverenin gerekli önlemleri almamasından doğduğu saptanmıştır.

Araştırmada iş kazalarının nedenleri şöyle sıralanmıştır: İşyerlerinin düzenli olmayışı, iş aletlerinin gerekli sağlamlıkta olmaması, işverenlerin fazla ücret vermemek için uzmanlaşmış elemanlar yerine, riskli işlerde acemi işçi çalıştırmaları, işçilere mesleki ve teknik eğitim verilmemesi, işyeri sağlık koşullarının düzenlenmemesi, işçilerin güçlerinin üzerinde çalışmaya zorlanması, çalışma saatlerinin uzunluğu, işçilerin yeterli beslenme ve dinlenme sağlayamaması, aile ve toplumsal sorunlarının çözülmemesi.

OECD ÜYELERİ İÇİNDE
TÜRKİYE,
GELİR DAĞILIMI
EN ADALETSİZ ÜLKE

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatının (OECD) örgüte üye 20 ülke için yaptığı hesaplamada Türkiye'deki gelir dağılımı Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) nün bulgularına göre değerlendirilmiştir.

D.R.Miller adlı uzman tarafından "Türkiye'de Gelir Dağılımının Etkileri" adıyla yayınlanan çalışma İLO tarafından 1975 yılında yayınlanmıştır. Nüfusu gelir kümelerine ayırarak yapılan hesaplamada yıllık geliri 5000 liraya kadar olan nüfus toplam gelirden % 4,5'luk bir pay almaktadır. 5000-15 000 lira arasında yıllık geliri olan nüfus ise gelirin % 8,5'ini paylaşmaktadır. Araştırmada nüfusun üçüncü grubu 15 000 - 50 000 lira yıllık geliri olanlar biçiminde kümelendirilmiştir. Nüfusun bu kesimi ise gelirin % 11,5'ini almaktadır. Dördüncü grup ise 50 000 - 200 000 lira arasında gelir alanlar olup % 18'lik bir paya sahiptir. Sonucu nüfus kümesi 200 000 lira ve daha fazla geliri olanları kapsamaktadır. Bu grup da gelirin, bir diğer anlamda toplam yaratılan değerinin % 57'sini almaktadır.

OECD araştırmasında Türkiye'nin durumu üye diğer 19 ülke ile birlikte ele alındığında, üye ülkeler içindeki en adaletsiz gelir dağılımının ülkemizde olduğu açıkça görülmektedir. Türkiye'de en yüksek gelirli toplam gelirden % 57'lik pay alırken onu Avusturya izlemekte ve bu ülkede bu pay % 53 olarak belirlenmektedir. Üçüncü sırada gelen ülke İsviçre'de ise, en yüksek gelirli toplam gelirin % 50'sini almaktadır.

OECD'nin gelir dağılımı konusundaki bulguları DPT'nin bu ay içinde yayınladığı "Gelir Dağılımı" araştırması ile birlikte ele alındığında, Türkiye'nin üye ülkeler içinde hem adalet-

siz, hem de gelir uçurumunun giderek büyüdüğü bir ülke olduğu açığa çıkmaktadır. Nitekim 1963'te Türkiye'de nüfusun % 20'si gelirin % 57'sini alırken, 1973'te % 15'i gelirin % 50'sini almaya başlamıştır. Bu durum Türkiye'de nüfusun giderek daha az bir kesiminin ülkenin toplam yaratılan değerinin daha büyük bir kısmını aldığını kanıtlamaktadır.

OECD araştırmasında üye 20 ülkede nüfusun en düşük ve en yüksek gelirli % 20'lik kısmının toplam gelirdeki payı, yandaki çizelgede gösterilmiştir.

	En yüksek gelirli % 20'nin toplam gelirdeki payı (% olarak)	En düşük gelirli % 20'nin toplam gelirdeki payı (% olarak)
Türkiye	57,0	4,5
Avusturya	53,0	5,2
İsviçre	50,7	12,3
Danimarka	49,5	1,2
Fransa	46,9	4,2
İtalya	46,5	5,1
Almanya	46,1	6,6
Hollanda	42,9	6,4
AED	42,9	4,2
Yugoslavya	41,9	7,9
İrlanda	42,4	5,2
İspanya	42,3	5,9
Yeni Zelanda	41,5	7,5
Japonya	41,0	7,8
Kanada	41,0	5,0
Avustralya	38,8	6,8
İngiltere	38,7	6,2
Belçika	38,0	7,0
İsviçre	37,0	6,4
Yunanistan *	34,0	2,1

* (farklı bir sınıflamayla).

YENİDEN BORÇLANMAZSAK/ BUGÜNKÜ BORÇLARIMIZI 2022 YILINA KADAR ÖDEYEBİLECEĞİZ,
MCN'İN DİŞ BORÇLANMASI 53 YILLIK BORÇLANMANIN YÜZDE 40'INA EŞİT

MC iktidarının 1,5 yılda aldığı dış borç miktarı Cumhuriyet tarihinde MC iktidarına gelene kadar geçen süre içinde alınan dış borçların % 40'ına ulaşmıştır. 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra bir yandan Osmanlı döneminden kalan Düyun-u Umumiye borçları ödenmeye başlanmış, bir yandan

da yeniden bazı dış borçlanmalara gidilmiştir. Cumhuriyet tarihinde ilk dış borç 1927 yılında 67,2 milyon dolar olarak alınmıştır. Bu tarihten 1974 yılı sonuna kadar alınan dış borçların tutarı ise 5 milyar 691 milyon dolara ulaşmıştır. MC'nin iktidara geldiği 1975 yılından 1976 yılı Temmuz ayı sonuna ka-

Mart 1976 tarihi itibarıyla iç ve dış borçlarımız

DÖVİZLE ÖDENECEK DİŞ BORÇLAR	M 1 LYON		DOLAR
	Toplam Kredi	Kullanılan Kesimi	Henüz Kullanılmamış Bölümü
Uluslararası kurumlardan	1.477	760	717
Yabancı hükümetlerden	2.598	2.152	446
Yabancı özel firmalardan	130	100	30
Konsolide ticari borçlar	5	5	--
TOPLAM	4.210	3.017	1.193
TORK PARASI İLE ÖDENECEK DİŞ BORÇLAR (Milyon TL)			
Devlet bütçesinden ödenecekler	1.720	1.720	
Bütçe dışı kamu sektörü borçları	359	359	::
özel sektör borçları	1.386	1.386	
TOPLAM	3.465	3.465	-
İÇ BORÇLAR (Milyon TL)			
Devlet bütçesinden ödenecekler	52.135		
Bütçe dışı kamu sektörü borçları	18.318		
TOPLAM	70.453		
1 dolar 16 TL üzerinden genel toplam: 141 milyon 278 milyon lira.			

dar geçen 1,5 yıllık devre içinde ise proje ve program kredisi olarak ve bazı uluslararası finans kuruluşlarından 829,2 milyon dolarlık kredi alınmıştır. MC döneminde ayrıca Dövizle Çevrilebilir Mevduat adı altında toplam 1,5 milyar dolarlık borçlanma yapılmıştır. Böylelikle MC'nin kullandığı dış borçlar MC'den önce alınan dış borçların % 40'ına erişmiştir.

FAİZ ANA BORCUN YÜZDE 45'İ KADAR

Maliye Bakanlığı'nın iç ve dış borçları gösteren yıllık bülteni bu yıl ilk kez "hizmete özel" olarak yayınlanmış ve gizli tutulmak istenmiştir. Bu bültende 1975 yılı sonu itibarıyla dış borçların faizlerinin, ana borcun % 45'ini bulduğu görülmektedir. Maliye Bakanlığı'nın "31 Aralık 1975 tarihi itibarıyla iç ve dış borçlar" bülteninde Türkiye'nin 1975 sonu itibarıyla ödenecek dış borçları 4 milyar 112 milyon dolar olarak görülmektedir. Bu borcun faizi ise 1 milyar 837 milyon dolardır.

Türkiye'nin döviz ile ödenecek dış borçlarının dışında bir de Türk parası ile ödenecek olan dış borçları bulunmaktadır. Aynı bültende 1975 sonu itibarıyla TL ile ödenecek dış borçları 3 milyar 412 milyon lira olarak açıklanmıştır. Bu borcun faizi ise 1 milyar 240 milyon lira olarak bildirilmekte ve ana paranın % 36'sına eşit bulunmaktadır.

Maliye Bakanlığı'nca yapılan ve şimdiden sonra hiç bir dış borç alınmayacağı varsayımına göre saptanan rakamlar dış borçlarımızın 2022 yılına kadar ancak ödenebileceğini ortaya koymaktadır. Ancak MC iktidarı yeni dış borçlara girmemek bir yana, yeniden büyük ölçüde borç alabilmek için çeşitli yöntemlere başvurmaktadır.

ARANAN KREDİLER

MC iktidarı, 101 adet önemli proje için finansman sağlamak üzere 3 milyar 383 milyon dolarlık kredi aradığını tüm ülkelere ilan etmiştir. 101 önemli projenin özelliklerini anlatan ve bu projeler için aranan finansmanı bildiren "Projects Available for External Finan-

cing 1976" isimli küçük kitap-
çık bol miktarda basılarak dış
ölkelerdeki temsilciliklerimiz
aracılığı ile tüm ülkelere da-
ğıtılmıştır. Bu kitapta, 101
önemli proje için gerekli fi-
nansman miktarının 8 milyar 97
milyon dolar olduğu belirtil-
mekte ve bu miktarın 3 milyar
383 milyon dolarlık bölümünün
dış ölkelerden sağlanmak isten-
diği açıklanmaktadır.

MC iktidarı ayrıca proje kredi-
lerinin dışında kısa vadeli
kullanımlar için gerekli dövi-
zi sağlayabilmek için dış para
piyasalarından borç almak iste-
mektedir. Bu tip krediler için
zaman zaman Maliye Bakanlığı
ile yabancı para komisyonları
arasında temaslar yapılmakta-
dır. Bu temaslarla aranan kredi
miktarının ise 1 milyar dolar
civarında olduğu bildirilmek-
tedir.

Yn-1	Alınan Borç (Milyon Dolar)	Milyon TL
1927	67,2	92,7
1930	10,0	13,8
1934	27,4	37,8
1938	60,3	83,2
1940	164,2	226,6
1942	142,7	197,0
1946	16,1	31,0
1947	41,7	118,0
1948	44,0	124,3
1949	7,5	21,2
1950	121,5	343,5
1952	51,7	146,2
1953	35,9	101,6
1954	141,1	398,6
1955	23,4	66,4
1956	2,5	7,0
1957	47,8	135,2
1958	116,3	790,8
1959	139,5	1.225,8
1960	194,2	1.748,0
1961	107,8	970,5
1962	113,1	1.017,6
1963	187,4	1.686,6
1964	289,3	2.604,2
1965	277,2	2.511,7
1966	324,7	2.945,9
1967	315,5	2.862,3
1968	387,8	3.517,6
1969	255,6	2.318,8
1970	366,7	4.500,6
1971	416,9	4.740,1
1972	327,7	4.731,9
1973	482,1	6.951,8
1974	384,8	5.387,2
1975	471,0	7.065,0
1976	358,2	5.731,2
(temmuz)		

Cumhuriyet tarihinde alınan
dövizle ödenecek dış borçlar

MC iktidarında yeniden uygula-
maya konulan ve geniş ölçüde
kullanılan bir başka dış borç-
lanma kaynağı ise Dövizle Çevri-
lebilir Mevduat adı ile bilinen
ve dış para piyasalarından sağ-
lanan krediler olmuştur. Bu
yolla 1,5 yıl içinde 1,5 milyar
dolar civarında dış borçlanma
yapılmıştır.

Öte yandan Maliye Bakanlığı'nın
"aylık ekonomik göstergeler"
bülteninde, 1976 Mali Yılı Baş-
ı itibarıyla Türkiye'nin dövizle
ödenecek dış borçları ve TL ile
ödenecek dış borçları açıklan-
mıştır. Bu borçların toplamı
70 milyar 825 milyon liradır.
1976 mali yılı başında kamu sek-
törünün iç borçları ise 70 mil-
yar 318 milyon liradır. Böyle-
likle 1976 mali yılı başında
dış borçlar ve devletin iç
borçları toplamı 141 milyar
278 milyon liraya ulaşmış bu-
lunmaktadır. Bu borçların öde-
me servisleri çeşitli taksitler-
le uzunca bir süre yayılmış
olmasına karşın, aynı dönemdeki
bütçe gelirleri ile karşıla-
ştırılması ilginç bir görünüm
sergilemektedir. 1975 yılı için-
de devletin tüm konsolide bütçe
gelirleri 1976 mali yılı baş-
ına kadar 113 milyar 697 milyon
lira olmuştur. Bu durum 1976
mali yılı başında dış ve iç
borçlarımızın toplamının bir
yıllık bütçe gelirlerini aştı-
ğını ortaya koymaktadır.

